

**Bryssel den 6 juni 2025
(OR. en)**

9982/25

**Interinstitutionellt ärende:
2025/0141 (NLE)**

**ECOFIN 725
UEM 248
FIN 643
ECB**

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	27 maj 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2025) 310 final
Ärende:	MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET NextGenerationEU – Vägen fram till 2026

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 310 final.

Bilaga: COM(2025) 310 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 4.6.2025
COM(2025) 310 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH
RÅDET**

NextGenerationEU – Vägen fram till 2026

NextGenerationEU – Vägen fram till 2026

Med ett och ett halvt år kvar tills faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) ska slutföras granskar detta meddelande genomförandet av detta unika tillfälliga instrument och blickar framåt mot dess upphörande i slutet av 2026.

I meddelandet sammanfattas först de viktigaste resultat som uppnåtts genom faciliteten och man utvärderar det övergripande genomförandet hittills. Därefter erinras om den tillämpliga rättsliga ramen och de relevanta tidsfristerna, tillsammans med deras operativa konsekvenser för inlämningen av betalningsansökningar, tillhandahållandet av bevis, förfarandet för innehållande av utbetalningar och översynen av planer för återhämtning och resiliens. För att maximera resultaten med tanke på förseningar och facilitetens annalkande slut ges sedan vägledning till medlemsstaterna om hur de ytterligare kan effektivisera sina planer för återhämtning och resiliens, vilka alternativ som bör övervägas när planerna ses över och hur de kan planera för inlämningen av de sista betalningsansökningarna 2026.

1. FACILITETEN GER KONKRETA RESULTAT PÅ PLATS

1.1. En snabb reaktion på pandemin har lett till långvariga tillväxteffekter

Faciliteten har haft en avgörande betydelse för EU:s svar på effekterna av covid-19-pandemin. Dess tillkännagivande 2020, som kärnan i NextGenerationEU, visade unionens engagemang för en omfattande och framåtblickande åtgärd för att snabbt och hållbart återhämta sig från pandemins dramatiska effekter. De första effekterna var omedelbara: marknader och investerare reagerade positivt, avkastningsskillnaden mellan statsobligationer minskade och den finansiella stabiliteten stärktes, vilket stabiliserade de ekonomiska och sociala villkoren för EU:s medborgare och företag ⁽¹⁾.

Stödet från faciliteten har påskyndat EU:s återhämtning. Förfinansieringen från faciliteten ⁽²⁾ gav snabbt ekonomiskt stöd till medlemsstaterna. Till skillnad från tidigare kriser, som ledde till en kraftig nedgång i de offentliga investeringarna i EU, hölls de offentliga investeringarna uppe i efterdyningarna av covid-19-krisen. De förväntas stiga till 3,8 % av BNP 2025 innan de stabiliseras 2026, en ökning från 3,2 % 2019 ⁽³⁾. En betydande del av denna ökning är kopplad till investeringar som finansieras av faciliteten och andra EU-fonder. Effekterna på BNP-tillväxten förväntas bli långvariga. Modellsimuleringar tyder på att enbart investeringar inom NextGenerationEU, dvs. utan hänsyn till effekterna av reformer, skulle kunna öka EU:s BNP med 1,4 % under 2026 ⁽⁴⁾.

Kombinationen av reformer och investeringar inom en och samma heltäckande plan har varit en av de mest effektiva aspekterna av faciliteten. Reformen, som ofta tidigare lagts i planerna för återhämtning och resiliens, har förbättrat ramvillkoren i medlemsstaterna och banat väg för mer effektiva relaterade investeringar. Faciliteten har dessutom främjat genomförandet av strukturreformer som länge förespråkats i de

⁽¹⁾ Halvtidsutvärdering av faciliteten för återhämtning och resiliens, 2024. [*Insights from the Recovery and Resilience Facility: The Business Perspective - European Commission*](#).

⁽²⁾ Mellan augusti 2021 och januari 2022 betalades nästan 57 miljarder euro ut i förfinansiering. Detta bidrog till att mildra krisens kortsiktiga inverkan på medlemsstaternas budgetar.

⁽³⁾ Ekonomisk vårprognos 2025: [*European Economic Forecast. Spring 2025*](#).

⁽⁴⁾ Halvtidsutvärdering av faciliteten för återhämtning och resiliens, 2024.

landsspecifika rekommendationerna under den europeiska planeringsterminen. På det hela taget har genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna påskyndats, och medlemsstaterna har tagit itu med långvariga utmaningar, vilket även återspeglar gemensamma EU-prioriteringar ⁽⁵⁾.

Faciliteten finansieras genom EU-lån i en aldrig tidigare skådad omfattning. EU-emissioner har ett mycket högt kreditbetyg, vilket också innebär att medlemsstaterna kan ta emot lån från faciliteten till gynnsamma villkor i fråga om både räntor och lång löptid. EU-lånen garanteras av EU:s budget, uppskattas av investerare och har skapat en stor mängd eurodenominerade tillgångar som utgör ett viktigt riktmärke för de europeiska finansmarknaderna och stärker eurons ställning på de internationella marknaderna.

1.2. Investeringar och reformer ger resultat på plats

Stödet från faciliteten täcker en mängd olika politikområden, vilket återspeglar instrumentets ambition att åstadkomma strukturella förändringar. Faciliteten är det första resultatbaserade instrumentet av denna omfattning i EU. Utbetalningar till medlemsstaterna görs för konkreta framsteg med reformerna och investeringarna. De uppnådda delmålen och målen innebär konkreta fördelar för medborgare och företag på olika områden: från utbildning och hälso- och sjukvård till energi, transportinfrastruktur, företagsklimat, digitala offentliga tjänster, sysselsättningspolitik, rättsstatsprincipen eller forskning och innovation. Politiska mål har varit avgörande för att styra reformerna och investeringarna i linje med EU:s prioriteringar. Medlemsstaternas planer har överskridit de digitala målen och klimatmålen (20 % respektive 37 %). För faciliteten som helhet uppgår de uppskattade klimatutgifterna till omkring 42 %, och vissa medlemsstater avsätter över 50 % av sin totala plan till EU:s gröna omställning.

Med tanke på den djupa ekonomiska integrationen av EU:s ekonomier sträcker sig fördelarna med varje plan för återhämtning och resiliens långt utanför de nationella gränserna. Den ökade efterfrågan till följd av faciliteten inom en sektor leder till högre efterfrågan på importerade slut- eller mellanprodukter från andra medlemsstater, vilket gynnar många europeiska företag. Till exempel gynnar ökningen av elbilsproduktionen i Tyskland eller Frankrike tillverkarna av bilkomponenter i många fler medlemsstater. På samma sätt kan företag i en medlemsstat delta i åtgärder i ett annat lands plan för återhämtning och resiliens. Cyperns plan för återhämtning och resiliens finansierar till exempel uppförandet av tre vattenreservoarer som tillverkades av ett österrikiskt företag för att förbättra vattenförsörjningen i Nicosia och Larnaca (Cypern).

Effekterna av faciliteten syns i hela EU. Spridningseffekter kan i vissa medlemsstater mer än fördubbla de direkta effekterna av facilitetens nationella anslag 2030 ⁽⁶⁾. Med tanke på omfattningen av deras planer för återhämtning och resiliens utmärker sig Italien och Spanien som de två främsta mottagarna när det gäller den förväntade BNP-tillväxten. Betydande BNP-vinster väntas också för Grekland, Polen, Portugal och Rumänien, till stor del på grund av de direkta effekterna av deras nationella planer, nämligen en omedelbar ökning av produktionen och sysselsättningen i mottagande industrier, tillsammans med ökad efterfrågan på insatsvaror från inhemska leverantörer. Den tredje största mottagaren

⁽⁵⁾ Under genomförandeperioden för planerna för återhämtning och resiliens ökade andelen landsspecifika rekommendationer 2019–2020 som åtminstone gjorde ”vissa framsteg” från 52 % 2021 till 75 % i bedömningen av de landsspecifika rekommendationerna 2024.

⁽⁶⁾ Källa: *Economic Impacts of the Recovery and Resilience Facility: new insights at sectoral level and the case of Germany*, Michels m.fl. (2025)

av faciliteten är Tyskland, till stor del tack vare spridningseffekter från andra medlemsstaters planer. I Tyskland, Österrike och Danmark gör spridningseffekterna att de direkta effekterna av deras respektive planer för återhämtning och resiliens blir mer än dubbelt så stora, medan spridningseffekterna tredubblar de direkta effekterna för Nederländerna, Irland och Luxemburg. Belgien, Finland och Sverige ser också betydande fördelar, med spridningseffekter som nästan fördubblar de direkta effekterna. I Frankrike ökar spridningseffekterna de direkta effekterna med hälften av landets nationella anslag. EU-länder som är starkt integrerade på den inre marknaden har de starkaste spridningseffekterna på BNP. De största vinsterna från spridningseffekter i förhållande till BNP kan ses i Slovakien, Slovenien och Tjeckien på grund av deras djupa integrering i EU:s värdekedjor.

Faciliteten ger effekter där det är viktigt

33,4 miljoner MWh/år som sparas i primärenergianvändning (mer än Danmarks årliga elförbrukning⁶⁾)

110 655 MW installerad ytterligare operativ kapacitet för förnybar energi (motsvarande nästan 20 % av den installerade kapaciteten för vind- och solenergi 2024⁷⁾)

16,2 miljoner fler bostäder med tillgång till internetnät med mycket hög kapacitet

1,2 miljoner företag som får stöd att utveckla digitala produkter, tjänster och processer

29 miljoner deltagare i utbildning som stöds av faciliteten

1,6 miljarder användare som har fått ta del av nya och uppgraderade offentliga digitala tjänster

Figur 1: Facilitetens effekter på plats (⁷).

(⁷) Uppgifter per den 31 december 2024. Källa: [gemensamma indikatorer](#) och [tematiska analyser](#). För Danmarks årliga elförbrukning, se [uppgifter från Eurostat om ”Supply, transformation and consumption of electricity in 2023”](#). För installerad kapacitet för vind- och solenergi, se [Wind energy in Europe: 2024 Statistics and the outlook for 2025-2030 | WindEurope](#) och [EU Market Outlook for Solar Power 2024-2028 - SolarPower Europe](#).

Faciliteten driver på strukturella förändringar ⁽⁸⁾

Många av de reformer som ingår i planerna för återhämtning och resiliens leder till strukturella förbättringar i medlemsstaternas ekonomier och samhällen.

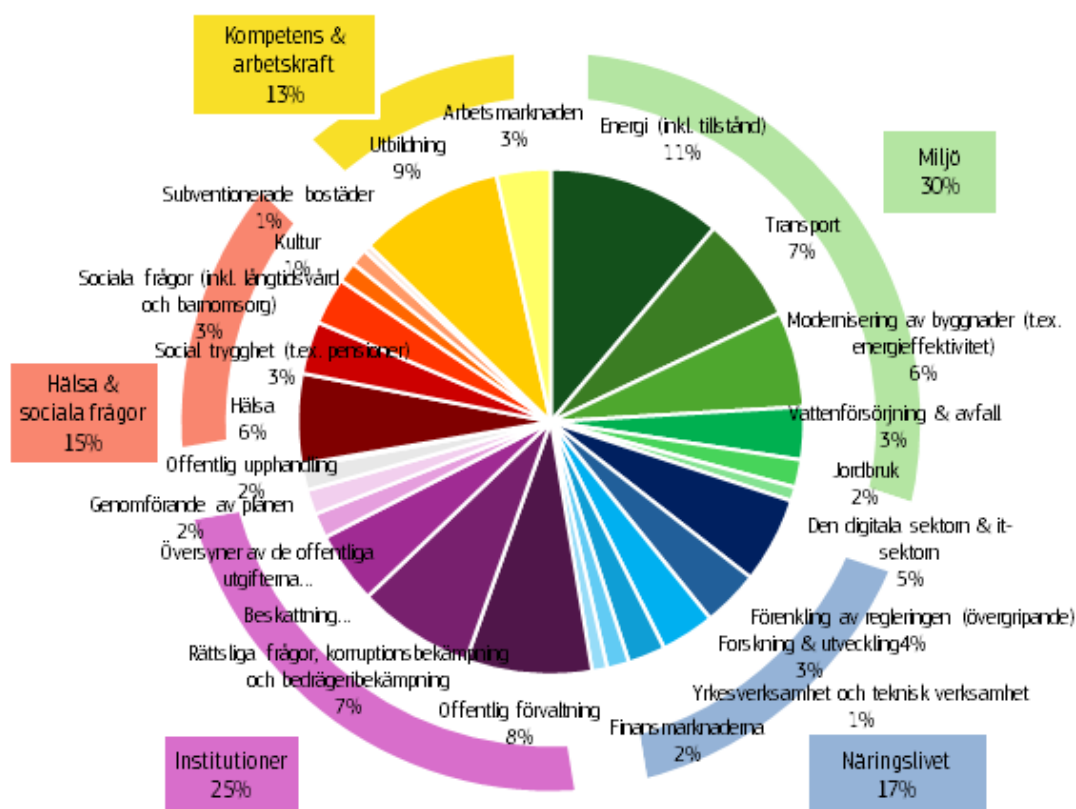
En fjärdedel av reformerna inom faciliteten förbättrar institutionernas kvalitet, vilket är en central pelare för långsiktig tillväxt. Dessa åtgärder syftar till att modernisera den offentliga förvaltningen, optimera skattesystemen, förbättra den offentliga upphandlingen och stärka regelverken för rättsväsendet, bedrägeribekämpning och korruptionsbekämpning.

Av reformerna inom faciliteten är 17 % inriktade på att förbättra företagsklimatet. Detta inbegriper reformer som förenklar regleringen, stöder forskning och utveckling, förbättrar finansmarknadens funktion och underlättar digitaliseringen av företag.

Många reformer syftar också till att förbättra kompetensen och arbetsmarknadsresultaten. Det rör sig bland annat om reformer för att stärka utbildningssystemen, förbättra arbetsmarknadens funktion och förbättra hållbarheten i de sociala trygghetssystemen och pensionssystemen.

Omkring två tredjedelar av dessa reformer har redan genomförts, vilket har skapat lämpliga ramvillkor för relaterade investeringar.

(Källa: kommissionens analys, nationella planer för återhämtning och resiliens).

Figur 2: Övergripande fördelning av reformerna efter viktiga politikområden, i % av det totala antalet reformer (totalt = 1 131) ⁽⁹⁾.

2. TIDEN SOM ÅTERSTÅR FÖR GENOMFÖRANDET ÄR KNAPP

2.1. Genomförandet måste påskyndas i många medlemsstater

Faciliteten är ett tillfälligt instrument som varar fram till slutet av 2026 och ska **hjälpa medlemsstaterna att återhämta sig från covid-19-krisen och göra deras ekonomier mer resilienta**. De stränga tidsfristerna för faciliteten återspeglar dess tillfälliga karaktär och dess syfte att stödja återhämtningen från covid-19-pandemin, vilket i sin tur ligger till grund för dess fördelningsnyckel. Dessa tidsfrister har gett ett starkt incitament att snabbt genomföra reformerna och investeringarna i planerna för återhämtning och resiliens, i linje med facilitetens mål att driva på en snabb ekonomisk och social återhämtning ⁽¹⁰⁾.

På det hela taget har genomförandet och utbetalningarna inom ramen för faciliteten gått snabbt, särskilt när det gäller icke återbetalningspliktigt stöd. Detta återspeglar det snabba genomförandet av reformer och investeringar, utöver tillhandahållandet av förhandsfinansiering. I slutet av maj 2025 uppgick utbetalningarna till 315 miljarder euro (49 % av det totala beloppet) för uppnåendet av 2 218 delmål och mål, som avser 1 145 reformer och 1 073 investeringar. Relativt sett har 57 % av det totala icke återbetalningspliktiga stödet och 38 % av det totala lånestödet betalats ut till medlemsstaterna. Det senare återspeglar också att medlemsstaterna vid utformningen av sina ursprungliga planer för återhämtning och resiliens har prioriterat bidrag framför utbetalningar av lån och att en stor del av lånestödet endast lades till med REPowerEU-kapiteln 2023 ⁽¹¹⁾. Mer än 31 % av alla delmål och mål har bedömts av kommissionen som uppfyllda, och medlemsstaterna har rapporterat ytterligare 21 % som slutförda.

Även om betydande framsteg har gjorts och många framgångssagor har skrivits på plats måste genomförandet påskyndas i de flesta medlemsstater. Ungefär 335 miljarder euro återstår att betala ut under det kommande ett och ett halvt året (ungefär 154 miljarder euro i bidrag och 180 miljarder euro i lån). Framöver måste mer än 4 300 delmål och mål (av 7 105) fortfarande lämnas in för bedömning av medlemsstaterna.

Redan från början skulle det bli svårt att genomföra alla projekt som finansieras genom faciliteten, med tanke på storleken på finansieringen från faciliteten i förhållande till både storleken på ekonomin i större mottagarländer och storleken på den befintliga EU-finansieringen. Medel från faciliteten har också kommit utöver andra EU-medel, och anslaget från faciliteten utgör en betydande andel av BNP i många medlemsstater – i Grekland uppgår det till 16 %, i Kroatien till 13 % och i Spanien till 11 % ⁽¹²⁾. Även om den administrativa kapaciteten har förbättrats i många medlemsstater under facilitetens livstid, bland annat genom åtgärder som ingår i planerna, kvarstår vissa begränsningar (t.ex. när det gäller tillstånd, där flaskhalsar bör åtgärdas snabbt). Dessutom tar det tid att identifiera specifika investeringsprojekt.

⁽¹⁰⁾ Halvtidsutvärdering av faciliteten för återhämtning och resiliens, 2024.

⁽¹¹⁾ Av det totala lånestöd som för närvarande har anslagits (291 miljarder euro) begärdes och anslogs 125 miljarder euro (eller 43 %) först under översynerna av planerna för återhämtning och resiliens 2023. Följaktligen har deras tillhörande delmål, mål och utbetalningar fastställts främst för andra halvan av facilitetens varaktighet.

⁽¹²⁾ Beräknat som andel av BNP 2024. De flesta mottagande medlemsstater återhämtade sig kraftigt efter covid-19-krisen, bland annat tack vare faciliteten. Detta minskade BNP-andelarna 2024 jämfört med anslagen i förhållande till BNP 2020, det referensår då faciliteten inrättades 2021.

Faciliteten har också genomförts mitt under flera kriser. Rysslands provocerade anfallskrig mot Ukraina och den påföljande energikrisen, hög inflation, flaskhalsar i leveranskedjan och vissa klimatrelaterade katastrofer har äventyrat eller försenat genomförandet av åtgärder inom faciliteten. Tillägget av REPowerEU-kapitel till de flesta planer för återhämtning och resiliens under andra halvåret 2023, tillsammans med begäran om ytterligare lån från faciliteten, gav nya medel för nya prioriterade åtgärder, men förbrukade också betydande administrativ kapacitet i medlemsstaterna, vilket tillfälligt stal fokus från genomförandet. Genomförandet påskyndades avsevärt under första halvåret 2024 ⁽¹³⁾, vilket bidrog till att man kunde ta igen förseningarna i utbetalningarna, men det belopp som ska betalas ut fram till slutet av 2026 är fortfarande stort.

Den administrativa bördan kan också ha påverkat genomförandet av faciliteten. I halvtidsutvärderingen av faciliteten ansåg medlemsstaterna att rådets genomförandebeslut var för detaljerade. Den rättsligt bindande karaktären hos varje beståndsdel i besluten, inbegripet i beskrivningen av åtgärden, har förstärkts genom en bokstavlig tolkning av Europeiska revisionsrätten. Enligt vissa medlemsstater har detta lett till en högre administrativ börda än väntat vid genomförandet av faciliteten och till förseningar i genomförandet.

Förseningar i genomförandet återspeglas i den senaste tidens avmattning i utbetalningarna. Trots förbättringar mellan andra halvåret 2023 och 2024 minskade utbetalningarna markant under första halvåret 2025. Medan 66 miljarder euro hade betalats ut under andra halvåret 2024 har endast 9,5 miljarder euro betalats ut under de första fem månaderna 2025, vid en tidpunkt då det skulle ha behövt gå ännu snabbare med tanke på de annalkande tidsfristerna för 2026.

För att fullt ut kunna genomföra faciliteten och dra nytta av dess fördelar krävs att medlemsstaternas genomförande påskyndas avsevärt. Genomförandet går för närvarande inte tillräckligt snabbt för att alla delmål och mål ska kunna slutföras senast i augusti 2026 och för att hela anslaget från faciliteten ska kunna betalas ut senast 2026 då faciliteten upphör.

2.2. Försenat genomförande leder till kostnader för EU

Förseningar i genomförandet har förvärrat en redan senarelagd genomförandeprofil med en ekonomisk kostnad för EU:s budget. På grund av de stora belopp som behövs för det sista genomförandeåret måste kommissionen planera sina upplåningstransaktioner på kapitalmarknaderna i god tid. Detta är särskilt relevant för lån från faciliteten, på grund av programmets betydande volym och tidsfristen för utbetalningar senast i slutet av 2026. Sedan faciliteten lanserades har kommissionen lånat medel för den på grundval av den planerade tidsplanen för medlemsstaternas betalningsansökningar under en period på sex till tolv månader, och lyckats frigöra medel till dem omedelbart efter det att utbetalningarna godkändes. Betalningsansökningar har dock ofta lämnats in och avslutats med förseningar jämfört med den planerade tidsplanen, särskilt när medlemsstaterna samtidigt har lämnat in riktade översyner av sina planer för återhämtning och resiliens.

Under första halvåret 2025 har två saker skett som gör likviditetshanteringen mer utmanande. För det första har, som nämnts ovan, utbetalningarna minskat betydligt till under de belopp som beräknades på grundval av medlemsstaternas uppgifter, vilket har lett till en oväntad ackumulering av stora saldon i EU under en längre tid. För det andra innebär

⁽¹³⁾ Se [årsrapporten](#) om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens, 2024.

förändringar i ränteläget att kassabehållningen börjar generera nettolikviditetskostnader för EU:s budget och låntagarna, trots kommissionens aktiva likviditetsförvaltning i avvaktan på godkännande av utbetalningar. Med tanke på koncentrationen av förväntade utbetalningar i facilitetens sista fas kommer kommissionen att fortsätta att utnyttja alla finansieringsmöjligheter så att den kan fortsätta att göra utbetalningar efter behov.

2.3. Planering för avslutandet av faciliteten

Genomförandet av faciliteten regleras av stränga tidsfrister, i linje med dess karaktär som ett tillfälligt stödinstrument som inrättades till följd av covid-19-krisen. Som ett särskilt instrument som utformats för att hantera de negativa effekterna och konsekvenserna av covid-19-krisen i unionen, med stöd av de extraordinära och tillfälliga ytterligare medlen i beslutet om egna medel ⁽¹⁴⁾, skapades faciliteten med mycket stränga tidsfrister som fastställs i förordningen om återhämtningsinstrumentet ⁽¹⁵⁾, förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens ⁽¹⁶⁾ och beslutet om egna medel. Undantag kan inte göras från dessa tidsfrister.

Medlemsstaterna har 454 dagar på sig att genomföra de reformer och investeringar som ingår i deras planer för återhämtning och resiliens. Enligt förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens och rådets antagna genomförandebeslut ska alla delmål och mål för genomförandet av reformer och investeringar vara slutförda senast den 31 augusti 2026 ⁽¹⁷⁾. I enlighet med dessa bestämmelser kan åtgärder som vidtas efter den 31 augusti 2026 för att uppfylla delmål och mål inte beaktas vid bedömningen av betalningsansökningar. Detta gäller även åtgärder som vidtas för att säkerställa att delmål och mål som omfattas av beslut om innehållande som antagits före den 31 augusti 2026 uppfylls på ett tillfredsställande sätt och förhindrar att nya förfaranden för innehållande inleds efter den dagen. Detta innebär även att det inte finns något utrymme för att anta ändringar av planer för återhämtning och resiliens efter den 31 augusti 2026. Alla betalningsansökningar, inklusive förvaltningsförklaringar, sammanfattningar av de revisioner som genomförts ⁽¹⁸⁾ och all bevisning som krävs för att bedöma dem, ska lämnas in senast den 30 september 2026 ⁽¹⁹⁾. Kommissionen kommer sedan att bedöma om de delmål och mål som ingår i de sista betalningsansökningarna har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt i linje med den ram för bedömning av delmål och mål enligt

⁽¹⁴⁾ Rådets beslut (EU, Euratom) 2020/2053 av den 14 december 2020 om systemet för Europeiska unionens egna medel och om upphävande av beslut 2014/335/EU, Euratom, EUT L 424, 15.12.2020, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj>.

⁽¹⁵⁾ Rådets förordning (EU) 2020/2094 av den 14 december 2020 om inrättande av Europeiska unionens återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter covid-19-krisen, EUT L 433I, 22.12.2020, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj>.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens, EUT L 57, 18.2.2021, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>.

⁽¹⁷⁾ Artiklarna 18 och 20 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens och artikel 2.4 i rådets respektive genomförandebeslut.

⁽¹⁸⁾ I enlighet med artikel 22 c i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens.

⁽¹⁹⁾ Artikel 6 i finansieringsavtalet och artikel 7 i låneavtalet.

förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens som offentliggjordes den 21 februari 2023 ⁽²⁰⁾. Alla utbetalningar ska ha gjorts senast den 31 december 2026 ⁽²¹⁾.

Figur 3: Tidslinje för avslutandet av faciliteten.

3. VÄGLEDNING FÖR MEDLEMSSTATERNA MOT 2026

Med tanke på förseningarna i genomförandet och de annalkande tidsfristerna för 2026 inom ramen för faciliteten ger detta avsnitt vägledning till medlemsstaterna om hur de ytterligare kan effektivisera sina planer för återhämtning och resiliens, vilka alternativ som bör övervägas när de ses över och hur de kan planera för inlämningen av de sista betalningsansökningarna 2026 ⁽²²⁾.

Alla reviderade planer för återhämtning och resiliens måste fortsätta att uppfylla alla bedömningskriterier som fastställs i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. Därmed säkerställs att planerna fortsätter att stödja medlemsstaterna i deras specifika behov, att åtminstone de medel som krävs enligt förordningen om faciliteten tilldelas den gröna och den digitala omställningen, att principen om att inte orsaka betydande skada följs och att unionens ekonomiska intressen skyddas. I detta sammanhang bör medlemsstaterna också se över genomförandet av sina projekt med en positiv klimatkoefficient och se till att deras rapportering till kommissionen är uppdaterad ⁽²³⁾.

3.1. Effektivisering av planerna för återhämtning och resiliens

Medlemsstaterna bör göra en omfattande översyn av sina planer för återhämtning och resiliens så snart som möjligt för att säkerställa att alla delmål och mål kan genomföras senast den 31 augusti 2026. Endast åtgärder som helt säkert kommer att genomföras fullt ut inom denna tidsfrist bör finnas kvar i planerna. Åtgärder för vilka detta inte kan garanteras bör tas bort för att undvika att omfattande medel från faciliteten dras

⁽²⁰⁾ Bilaga I till kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet – *Två år av faciliteten för återhämtning och resiliens – Ett unikt verktyg i centrum för EU:s gröna och digitala omställning*, COM(2023) 99 final av den 21 februari 2023.

⁽²¹⁾ Artikel 24 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens, se även artikel 3.9 i rådets förordning (EU) 2020/2094 av den 14 december 2020 om inrättande av Europeiska unionens återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter covid-19-krisen och de undantag som nämns där.

⁽²²⁾ Vägledningen i detta avsnitt kommer att kompletteras med ytterligare teknisk vägledning för medlemsstaterna om ”avslutandet” av faciliteten. När medlemsstaterna förbereder sig för facilitetens slut kommer kommissionen att ge utförlig vägledning om alla operativa aspekter som rör avslutandet av faciliteten, inbegripet reglering av förfinansiering, rapportering och skydd av unionens ekonomiska intressen.

⁽²³⁾ Rapporteringen om genomförandet av dessa åtgärder släpar efter. Eftersom kommissionen förlitar sig på uppgifter om medlemsstaternas rapporterade gröna utgifter för emission av gröna obligationer inom ramen för NextGenerationEU bör medlemsstaterna snabbt rapportera om relevanta utgifter som uppstått och se till att rapporteringen framöver sker i tid.

tillbaka. Man bör prioritera att säkra tilldelningen av bidrag. För att ge tillräckligt med tid för genomförandet av alla delmål och mål och för bedömningen av alla betalningsansökningar uppmanar kommissionen medlemsstaterna att genomföra sådana översyner av planerna så snart som möjligt och under alla omständigheter senast i slutet av 2025. Om sådana översyner inte görs kommer detta att leda till ökad risk för att åtgärder inom faciliteten inte genomförs och därmed till att medel från faciliteten dras tillbaka.

Dessa sista översyner bör också användas för att se över ordalydelsen i åtgärder, delmål och mål för att säkerställa att de endast handlar om väsentliga delar. Målet bör vara att underlätta genomförandet och bedömningen av genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens och minska den administrativa bördan, samtidigt som planens ambitioner bibehålls och kraven i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens fortsatt uppfylls. För det första kommer kommissionen, på begäran av medlemsstaterna, att föreslå rådet att från dess genomförandebeslut stryka allt tvetydigt eller otydligt språk, eller alla uppgifter som överskrider de krav som gäller för att visa att en åtgärd har genomförts. För det andra bör medlemsstaterna på nytt överväga om mindre reformer som inte bidrar till de landsspecifika rekommendationerna bör vara med i deras planer för återhämtning och resiliens. För det tredje bör mellanliggande delmål och mål tas bort för att lägga fokus på slutresultaten, med tanke på den annalkande tidsfristen för att slutföra åtgärderna. För det fjärde uppmanas medlemsstaterna att om möjligt ändra sina planer för att flytta eventuella delmål och mål som redan uppnåtts till betalningsansökningarna 2025 i syfte att minska antalet betalningsansökningar 2026. När medlemsstaterna effektiviserar sina planer för återhämtning och resiliens bör de se till att alla bedömningskriterier för faciliteten fortsätter att uppfyllas, inbegripet att planerna fortsätter att behandla alla eller en betydande del av de relevanta landsspecifika rekommendationerna, anslå tillräckliga medel till den gröna och den digitala omställningen, respektera principen om att inte orsaka betydande skada och säkerställa skyddet av unionens ekonomiska intressen, vilket i förekommande fall återspeglas i delmålen för revision och kontroll. Ambitionen att reformera rättsstatsprincipen bör bibehållas. Kommissionen kommer att samarbeta med medlemsstaterna för att hjälpa till med denna effektivisering, i syfte att säkerställa likabehandling och konsekvens mellan planerna. Kommissionen kommer att diskutera med medlemsstaterna bilateralt och multilateralt och ge konkreta exempel på hur de kan effektivisera och förenkla. Den kommer också att diskutera om medlemsstaterna kan ta till ytterligare alternativ utöver dem som anges nedan, i synnerhet sådana som bidrar till väl identifierade projekt som främjar digitala prioriteringar, såsom artificiell intelligens (GigaFactories, AIFactories), kablar och chip, samt till forsknings- och innovationsprioriteringar.

3.2. Möjliga alternativ vid ändring av planerna för återhämtning och resiliens

När medlemsstaterna ändrar sina planer för återhämtning och resiliens uppmanas de att undersöka alla tillgängliga alternativ för att skydda anslaget för sin plan, särskilt för den icke återbetalningspliktiga stödkomponenten, samtidigt som de ser till att de reformer och investeringar som får stöd fortsätter att ge goda resultat i linje med EU:s prioriteringar. Nya investeringar bör lätt kunna visas uppfylla de relevanta rättsliga kraven. I detta syfte kan följande alternativ övervägas:

- **Utvidga befintliga åtgärder**

Medlemsstaterna bör överväga möjligheten att utvidga de åtgärder där genomförandet går bra, baserat på bevisad eller sannolik efterfrågan. Detta skulle kunna inbegripa

investeringar där genomförandet skulle kunna förbättras eller åtgärder som redan konstaterats har bättre resultat än väntat.

- **Begränsa övertäcknade planer eller minska lånebeloppet**

Om de totala beräknade kostnaderna för planen för återhämtning och resiliens är högre än anslaget kan åtgärder som får icke återbetalningspliktigt stöd från faciliteten och som inte längre kan genomföras tas bort utan att ersättas, till ett belopp upp till övertäckningen. I detta fall kommer det totala icke återbetalningspliktiga stödet från faciliteten inte att påverkas.

För medlemsstater som får lånestöd från faciliteten kan, om bidragsfinansierade projekt måste tas bort, lånefinansierade åtgärder flyttas till delen för icke återbetalningspliktigt stöd. Detta skulle göra det möjligt att skydda bidragsbeloppet och samtidigt minska en del av lånestödet, såvida det inte kompenseras av nya eller utvidgade lånefinansierade åtgärder.

Dessutom är många investeringar inom faciliteten som finansieras genom lån efterfrågestyrda och kanske inte får så stor efterfrågan som ursprungligen var tänkt. Dessa åtgärder kan därför minskas för att motsvara den faktiska efterfrågan och endast uppta det lånebelopp som behövs.

- **Dela upp projekt inom faciliteten så att de kan fortsätta med nationella medel eller andra EU-medel**

Projekt som inte längre kan slutföras till augusti 2026 kan skäras ner så att endast de delar som ska finansieras genom faciliteten och som kan genomföras inom denna tidsram behålls. Den del som fortfarande finansieras genom faciliteten bör utgöra en fristående investering i planen för återhämtning och resiliens. Detta innebär att de delar som behålls inte bör begränsas till mellanliggande steg såsom inledande av en anbudsinfödran. Resten av projektet kan sedan genomföras med hjälp av nationella medel eller, om det är berättigat till det, andra EU-medel inom en längre tidsram. I den senaste halvtidsöversynen av sammanhållningspolitiken uppmuntras också medlemsstaterna att identifiera sådana projekt som omfattas av faciliteten innan de sammanhållningspolitiska programmen ändras ⁽²⁴⁾.

- **Finansieringsinstrument och bidragssystem**

Faciliteten kan stödja inrättandet av ett självständigt förvaltad instrument för att stimulera privata investeringar. Inom ramen för sådana investeringar skulle delmålen i planen för återhämtning och resiliens täcka i) överföringen av medel till genomförandepartnern vid undertecknandet av ett genomförandavtal och ii) undertecknandet av avtal med slutmottagarna om användning av alla överförda medel. För att införa ett sådant finansieringsinstrument eller bidragssystem bör medlemsstaterna fastställa vilket marknadsmisslyckande de försöker åtgärda och den relaterade marknadsefterfrågan, se till att genomförandepartnerns tilldelningsbeslut är oberoende av regeringen och att den ekonomiska förvaltningen är fristående från medlemsstaten, samt undersöka genomförandepartnerns operativa kapacitet att lansera ett sådant instrument.

⁽²⁴⁾ Se [communication-mid-term-review-2025_en.pdf](#).

- **Överföringar till InvestEU**

Medlemsstaterna kan överföra medel till medlemsstatskomponenten i InvestEU för ett belopp på upp till 4 % av deras totala anslag från faciliteten och ytterligare 6 % för åtgärder som bidrar till målen för den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP). Det sista delmålet i planen för återhämtning och resiliens skulle vara InvestEU:s investeringskommittés godkännande av alla investeringstransaktioner senast den 31 augusti 2026. Med tanke på de olika stegen i processen måste medlemsstater som vill överföra medel från faciliteten till InvestEU lämna in en reviderad plan för återhämtning och resiliens så snart som möjligt.

- **Kapitaltillskott till nationella utvecklingsbanker och -institutioner**

Faciliteten kan stödja kapitaltillskott till nationella utvecklingsbanker och -institutioner (eller deras dotterbolag), särskilt för att stödja projekt som överensstämmer med EU:s strategiska prioriteringar, i den mån dessa tillgodoser identifierade marknadsbehov och förutsatt att banken eller institutionen har kapacitet att utöka sin verksamhet och att dess investeringsstrategi är anpassad till facilitetens politiska mål. De specifika delmålen för ett sådant kapitaltillskott skulle vara i) medlemsstatens teckning av allt ytterligare inbetalt kapital, ii) antagandet av en reviderad investeringsstrategi för nationella utvecklingsbanker och -institutioner om hur det ökade egna kapitalet kommer att användas, och iii) vid behov ikraftträdandet av alla nödvändiga förändringar av institutionens styrning samt ram för revision och kontroll. Ett sådant kapitaltillskott kan innebära att mandatet för den nationella utvecklingsbanken eller -institutionen utvidgas till verksamhet som ligger i linje med facilitetens mål och EU:s prioriteringar, såsom utfasning av fossila bränslen i industrin, energiomställning, överkomliga bostäder, tillgång till kapital eller säkerhet och försvar.

- **Bidrag till programmet för europeisk försvarsindustri**

Faciliteten kan stödja frivilliga nationella bidrag till det framtida programmet för europeisk försvarsindustri. Bidraget till programmet skulle i sådana fall betraktas som en investering genom faciliteten. Särskilda projekt skulle därefter väljas ut och stödjas inom ramen för programmet, till förmån för den berörda medlemsstaten, och genomförandet skulle ske över en längre period. Åtgärden inom faciliteten skulle omfatta ett delmål om undertecknandet av ett bidragsavtal och överföringen av medel till programmet och skulle klargöra vilken typ av verksamhet inom programmet som skulle finansieras. För att detta alternativ ska fungera måste en bestämmelse i förordningen om ett program för europeisk försvarsindustri säkerställa att frivilliga bidrag som stöds av faciliteten används till förmån för den berörda medlemsstaten. Kommissionen uppmanar medlagstiftarna att införa en sådan bestämmelse i förordningen om ett program för europeisk försvarsindustri under trepartsmötena.

- **Bidrag till EU:s program för satellitkommunikation**

Faciliteten kan stödja bidrag från medlemsstaterna till utvecklingen av delar av unionens rymdprogram eller unionens program för säker konnektivitet⁽²⁵⁾. Sådana bidrag skulle betraktas som en investering genom faciliteten. Unionens rymdprogram och program för säker konnektivitet stärker unionens strategiska oberoende, tekniska oberoende och

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/588 av den 15 mars 2023 om inrättande av unionens program för säker konnektivitet för perioden 2023–2027.

resiliens samt bidrar till säkerhet och försvar. Unionens program för säker konnektivitet syftar också till att tillhandahålla tillförlitlig, säker och kostnadseffektiv statlig satellitkonnektivitet. Dessa program ligger till grund för EU:s säkra satellitprojekt såsom Galileo (satellitnavigering), Govsatcom eller IRIS² (satellitkommunikation). Inom ramen för faciliteten kan medlemsstaterna lämna frivilliga bidrag till sådana program, om bidragsavtalet mellan kommissionen och medlemsstaten garanterar att medlemsstatens bidrag kommer att användas inom ramen för dessa program till förmån för den berörda medlemsstaten. Åtgärden inom faciliteten skulle innefatta ett delmål om undertecknandet av ett bidragsavtal och överföringen av medel till programmet i fråga.

3.3. Förberedelse för betalningsansökningarna 2026

2026 kommer att vara ett avgörande år för utbetalningar, med korta tidsfrister och en betydande inverkan på både medlemsstaternas och kommissionens resurser. Eftersom tidsfristen för att lämna in den sista betalningsansökan är den 30 september 2026, med utbetalning senast den 31 december 2026, kommer bedömningsperioden att vara ytterst kort. När detta kombineras med det sannolikt stora antalet delmål och mål som ska bedömas kommer det att vara mycket viktigt att säkerställa ett effektivt och smidigt bedömningsförfarande.

Medlemsstaterna uppmuntras att planera i förväg och att i god tid sörja för tillförlitligheten i de bevis som lämnas för att begränsa att problem uppstår under bedömningen. Beslut om utbetalning kan endast antas inom tidsfristen om medlemsstaterna lämnar in tillräckligt fullständiga betalningsansökningar. Underlåtenhet att lägga fram bevis som visar att alla krav för delmålen och målen har uppfyllts kommer oundvikligen att leda till att medel dras tillbaka. Alla nödvändiga bevis som visar att de delmål och mål som ingår i den sista betalningsansökan har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt måste läggas fram senast den 30 september 2026, eftersom det kommer att finnas ytterst lite tid för utbyte mellan kommissionens avdelningar och medlemsstaternas myndigheter under bedömningsperioden för de sista betalningsansökningarna. I detta sammanhang bör bevis läggas fram informellt för kommissionens avdelningar så snart de är redo, även innan de formella betalningsansökningarna lämnas in. Detta är särskilt relevant när det gäller delmål och mål som bedöms genom stickprov, där erfarenhet har visat att det behövs flera utbyten mellan medlemsstaten och kommissionen för att fastställa att de har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt.

Medlemsstaterna och kommissionen bör också se till att tillräckliga resurser anslås för att behandla de sista betalningsansökningarna. I de flesta medlemsstater kommer antalet delmål och mål som ska behandlas under 2026 att vara betydligt större än föregående år. Mot bakgrund av dessa exceptionella omständigheter förenar kommissionens avdelningar som arbetar med faciliteten respektive instrumentet för tekniskt stöd sina krafter för att säkerställa att det finns tillräckliga resurser för att behandla de sista betalningsansökningarna från faciliteten. Medlemsstaterna uppmanas att anpassa sina resurser vid behov för att säkerställa att de har administrativ kapacitet att bana väg för ett framgångsrikt genomförande av sina planer för återhämtning och resiliens i enlighet med de rättsliga tidsfristerna. Kommissionen kommer att fortsätta att nära följa medlemsstaterna i alla steg för att genomföra planerna för återhämtning och resiliens och lämna in de relevanta betalningsansökningarna.

4. SLUTSATS

Genom faciliteten har EU tagit ett unikt och effektivt steg mot att kollektivt stärka återhämtningen, resiliensen och konkurrenskraften hos sin ekonomi och sitt samhälle med anledning av covid-19-pandemin. Ställd inför en av de värsta kriserna i sin historia repade sig EU snabbt och investerade samtidigt i en mer hållbar och blomstrande framtid för sina medborgare och företag. Under de senaste fyra åren har mycket åstadkommits, trots ett krig på kontinenten och oväntade energi- och handelschocker. Medlemsstaterna har genomfört ambitiösa strukturreformer som omfattar rätts- och pensionssystem samt arbetsmarknader, offentlig upphandling och många andra sektorer. Tack vare investeringar som möjliggjorts genom faciliteten är EU:s energiförsörjning renare och säkrare, kollektivtrafiken är starkare och effektivare, medborgarna får ta del av bättre offentliga tjänster och infrastruktur, företagen är mer digitaliserade och konkurrenskraftiga och drar nytta av en mer kvalificerad arbetskraft.

För att faciliteten ska kunna förverkliga sin fulla potential krävs nu alla ansträngningar för att påskynda genomförandet och säkerställa en fullständig utbetalning av alla anslagna medel. Alla medlemsstater uppmuntras att inleda en systematisk översyn av sina planer för återhämtning och resiliens för att effektivisera och förenkla dem, samtidigt som de ser till att de fortsätter att uppfylla alla bedömningskriterier som fastställs i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. I takt med att genomförandet påskyndas står rättvisan mellan generationerna fortfarande i centrum för NextGenerationEU.

Redan från början inrättades faciliteten som ett tillfälligt instrument som skulle upphöra 2026. Eftersom instrumentets slut nu är inom synhåll är kommissionen redo att samarbeta med medlemsstaterna för att säkerställa ett smidigt och framgångsrikt avslutande av instrumentet. Med 454 dagar kvar för genomförandet är det nu dags att agera och leverera.